

Høringsuttalelse etter befaring 24.09.2026

- Jan Broder Dahl, Farsund

Det var en lang og meget solid befaring. Jeg takker NVE for å sette av såpass mye tid – spesielt når det faktisk var 30 personer som hadde møtt opp. Jeg ønsker å stille noen enkle spørsmål/vurderinger og vil ta prosjektet fra nord til sør.

1. Anleggsveiene området: Timrestø - Strupen

Utbygger vil bygge en anleggsvei i forlengelsen av tømmerveien til Timrestø. Denne ønskes å fremføres helt frem til Strupen der det er planlagt en dam. Det ble av utbygger hevdet at en slik vei vil ha en veibredde på 4-5m, mens NVE sine erfaringer fra lignende prosjekter tilsier 20-25m bredde på slike anleggsveier. Hvordan vil en klare å anlegge en slik vei de siste 200m fram til tiltenkt dam? De siste 100m går stupbratt rett i vannspeilet like foran Strupen.

Dette blir et massivt inngrep som vil prege landskapet både over og under vann slik det er fremstilt på kartgrunnlaget. Dette er en anleggsvei ifm etablering av dammen i Strupen. Skal veien tilbakeføres etter arbeidet? Er det i det hele tatt mulig?

2. Dammen i Strupeåna

Baring ønsker å regulere vannet inntil 1,2m og uttak på 200 ltr vann pr. sek. og 0,072 m³/s tilsvarende alminnelig vannføring. Strupen består i all hovedsak av en smal kløft som er fylt opp av grov stein gjennom flere hundre år med steinras fra begge sidene. Vannet renner i dag gjennom hele grunnen som i Strupen er kanskje 3 meter dyp. Kanskje mer. Her foreslås det å sette opp en dam på 1,5m. Hvordan kan denne dammen klare å kontrollere vannføringen når den ikke er tett i bunnen?

Under befaringen ble det påpekt at en stor stein som ligger i midten av Strupen, som hadde en viktig faktor for den naturlige reguleringen av vannet i dag. Denne måtte IKKE røres. I stedet vil Baring vurdere en annen dam 100m lengre ned i elva, hvor en kan få et tett fundament mot grunnen og sidene. For å oppnå riktig høyde i Opoftevannet vil denne dammen bli ca. 11 meter høy! Til sammenligning er stupetårnet i Farsund er 7,5m høyt. Dette blir et ekstremt massivt inngrep i vassdraget! Og forbi denne dammen vil en sørge for at dagens bestand av ål kan passere opp og ned? Og ørreten skal passere ut? Denne løsningen er ikke nevnt i utredningen til Baring og kommer helt ut av det blå...

I planen til Baring står det: «*Det planlegges ikke omfattende og langvarig anleggsarbeider i forbindelse med bygging av vannvei eller dam. Det vil etableres ålepassasje forbi dam ved utløpet, nærmere omtalt under akvatisk miljø*». Dette utsagnet stiller jeg med sterkt kritisk til i forhold til pkt 1 og 2 etter befaringen 24. september 2026.

3. Rørledingen: Timrestø - Tosåstjønna

Rørledningen passerer en høyde 90 m.o.h og skal etter dette falle naturlig gjennom en mindre dal ned til Tosåstjønna. Første stykket vil gå parallelt med «anleggsveien» - så ut i terrenget. Her er det etter hvert fjell helt i dagen, og rørgata må sprenges ned 1 meter i fjell. Hvordan vil dette arbeidet påvirke bekken som rørgata vil følge i 250-300 meter? I denne bekken går det både ørret og ål. Grunneier her var meget opprørt over dette. Han fikk ikke på noen god måte fremsatt sitt syn i saken på en fullverdig måte. Dette var trist å se. Noe av grunnen kunne vel tilskrives at dette var siste stopp etter over 7 timer i skogen.

Baring's representant trodde vannledningen skulle komme ned dalsøkket lengre øst. Han tok seg ikke bryet verdt å gå opp å se hvor faktisk rørledningen er planlagt å gå. Det beskriver noe av det befaringen etter hvert avslørte. Store mangler på lokal kunnskap.

4. Drangeveien

Nå har vannledningen kommet ut i Tosåstjønna. Herfra er den planlagt i steinura på vestsida av bekken som følger veien ned til Tosåsstranda. Det er enormt med stor stein i et sammenhengende ras i denne sida. Utbygger ser jo dette selv under befaringen – og på stedet vurderes det nå heller å legge vannledningen midt i selve Drangeveien mellom sjøen og tjønna. En stor jobb som betyr stengning av veien i lang tid. Dette vil berøre flere fastboende som har tilknytning til arbeid i Farsund (17,5 km) mot å kjøre om Drange/Lyngdal som er 44 km en vei.

At de fysiske problemene med å gjennomføre planen på dette stedet først blir synlige for utbygger under selve befaringen, viser at plangrunnlaget er meget mangelfullt. Konsekvensene og inngrepene er enorme, uten at dette kommer frem i søknaden.

5. Strupåna – Åptafossen – drikkevann Sæveland/Åpta

Hvordan en skal sikre jevn vannføring gjennom Strupåna etter etablering av dam i elva og et fast uttak av 200 ltr/sek fra Opoftevannet? Det er beboere på Sæveland svært skeptiske til. I år med naturlig gjennomstrømning i elva har det vært problemer med at brønner har gått tomme. Andre beregninger viser at vannføringen på sommeren kan være nede i 54 ltr/sek. Hvordan vil da 200 ltr/sek påvirke vannet og drikkevannsforsyning på Sæveland?

Likeledes er det et problem på Åpta om for høyt innsig av saltvann i grunnvannet hvor folk henter sitt drikkevann fra. Kommunen er allerede i arbeid med dette og har allerede lokalisert dette problemet.

Ferskvannstilførselene gjennom eksisterende elveløp er av stor betydning i dag og i fremtiden - for en sikker drikkevannskilde for folk som bor i området. En oppdemming av Opoftevannet med redusert kapasitet ut elva pga. utførsel av ferskvann gjennom en vannledning direkte til Baring, vil påvirke denne drikkevannsforsyningen negativt.

6. Enorme naturinngrep. Er andre alternativer vurdert?

I utgangspunktet skulle ferskvannet hentes fra sjøen gjennom avsalting. Nå søkes en annen mulighet kun ut fra økonomiske hensyn til tross for at man på forhånd visste prosessen gjennom avsalting krever mye energi. Befaringen viser totalt sett veldig store inngrep i urørt natur for å redusere driftskostnader. Selv om en del av inngrepene som f.eks. anleggsveier, fangdam, nedgravde ledinger o.l. er midlertidig visuelle - og noen vil tilbakeføres - vil disse inngrepene sette varige spor.

Natur har også sin verdi. En verdi som strekker seg langt utover Baring sine egne interesser. Dette området er unikt utfra naturverdier innenfor Farsund Kommune. Totalt sett vil naturinngrepet for å øke lønnsomheten til Baring bli urimelig stort og vil påvirke ikke bare selve Opoftenvannet med fisk og dets økologi – men også folk og brukere av «Farsunds siste villmark». Dette er det siste vassdraget i Farsund som ikke er regulert. Også en viktig faktor for en lokal sjørret bestand og oppvekstområde for ål.

Hvorfor ikke hente ferskvannet fra fjorden etter at vannet har passert sin uregulerte del i vassdraget? Enten det blir Åpta eller Kvavik – så vi i alle fall inngrepene på land bli små og økologien i vassdraget lite påvirket. Lyngdalsfjorden har en terskel ved Asperøyna på 3,5m og faller til 100m dyp halvveis inn til Kvavik. Kvavik er et industriområde hvor også grunnvannet kan utnyttes uten store naturinngrep. Avstanden i forhold til Opoftenvannet er akkurat den samme. Siste alternativ er grunnvann hentet ved husveggen i Lundevågen?

I ingressen på Baring sin FaceBook side kan vi lese: ***«Vi er «fiskeprodusentene» i den sørligste delen av Norge, med en plan om å produsere mye fersk, sunn og smakfull laks, og å få den ut i verden med så liten påvirkning på naturen som mulig».***

Utsagnet står i stor kontrast til det vi opplever i denne saken hvor en «lettvint» skal pumpe ferskvann ut fra et uregulert vann med de følger dette påfører livet i vannet og naturen rundt med de inngrepene som i dette vil medfører.

Skal vi tilpasse industrien til naturen – eller skal vi som her - begynne å tilpasse naturen til industrien?

Det virker selvmotsigende at produksjon av laks på land skal skje på bekostning av vill sjørret i urørt norsk natur.

Hilsen Jan Broder Dahl.
Farsund.